

ΑΝΑΓΝΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΡΜΗΝΕΙΑΙ ΤΗΣ ΠΙΝΑΚΙΔΟΣ ΠΥ Eq 213

1. Σκοπὸς τοῦ παρόντος ἄρθρου εἶναι νὰ καταδείξῃ πόσον μακρὰν ἀπὸ τὴν κατὰ Ventris ἀνάγνωσιν τῆς γραμμικῆς Β εὐρίσκεται ἡ ὑπ' ἑμοῦ προτεινομένη καὶ πόσον διαφορετικαί, πολλάκις ἐξ ὁλοκλήρου ἄσχετοι ἢ ἐκ διαμέτρου ἀντίθετοι, εἶναι αἱ βάσει τῆς μιᾶς¹ ἢ τῆς ἄλλης ἀναγνώσεως ποριζόμεναι ἐρμηνεῖαι.

2. Ἡ πιν. ΠΥ Eq 213 κατὰ τὴν θεωρίαν τοῦ Ventris διαβάζεται ὡς ἀκολούθως²:

1. o-wi-de a-ho-so-ta to-ro-qe-jo-m-e-no a-ro-u-ra a² -ri-sa.

2. a-ke-re-wa o-ro-jo to-so-de pe-mo (ιδεόγραμμα σίτου) 8

3. o-da-a² e-ri-no-wo-to o-ro-jo to-so-de pe mo (ιδεόγραμμα σίτου) 10

4. O-da-a² Ko-tu-wo o-ro-jo to-so-de pe-mo (ιδεόγραμμα σίτου) 10

5. O-da-a² ro-ti-ni-ja-we-jo-jo o-te-pe-o-jo o-r-o-j-o to-so-de pe-m o. (ιδεόγραμμα σίτου 6).

6. o-da-a² ko-no o-ro-jo to-so pe-mo (ιδεόγραμμα σίτου) 40.

3. Εἰς τὰ Documents ἡ πινακὶς ἐρμηνεύεται κατὰ τρόπον δυσνόητον ὡς κατωτέρω³:

«Οὕτως ὁ A-xo-tas ἐξήτασε κατὰ τὴν περιοδείαν του ἐπιθεωρήσεως τὰς καλλιεργησίμους γαίας εἰς A-ke-re-wa⁴ τῆς ζημίας ἐν ὄλῳ (ἐμβαδὸν ἐκ) σπόρου 960 λ. σίτου.

Καὶ ὁμοίως ἐκεῖνας εἰς E-ri-no-wo⁵ τῆς ζημίας ἐν ὄλῳ σπόρος: 1200 λ. σίτου.

Καὶ ὁμοίως ἐκεῖνας εἰς Ko-tu⁶ τῆς ζημίας ἐν ὄλῳ σπόρος: 2.400 λ. σίτου.

Καὶ ὁμοίως ἐκεῖνας τοῦ O-te-pe-o⁷ τῆς βασιλίσσης⁸ τῆς ζημίας ἐν ὄλῳ σπόρος: 720 λ. σίτου.

Καὶ ὁμοίως ἐκεῖνας, αἱ ὁποῖαι εἶναι «κοιναὶ» (Common)⁹ τῆς ζημίας ἐν ὄλῳ σπόρος: 4.800 λ. σίτου».

4. Κατὰ τοὺς V-C ὁ A-xo-tas, «πιθανῶς ἓνας ἐκ τῶν ἀνωτέρων ἀξιωματοῦχων (Chief-Steward) τοῦ Ἀνακτόρου» (σ. 268), ἐνήργησε περιοδείαν ἐπιθεωρήσεως καλλιεργησίων γαιῶν εἰς τὰς περιοχὰς A-ke-re-wa, E-ri-no-wo, Ko-tu, O-te-pe-o, ὡς καὶ «κοινῶν» καλλιεργησίων γαιῶν πρὸς διαπίστωσιν ζημιῶν ἐξ αἰτίας, μὴ καθοριζομένης.

Ἐκ τῶν σχολίων τῶν V-C ἐπὶ τῆς πινακίδος παραθέτω κατωτέρω τὰ ἐντυπωσιακώτερα:

α) o-da-a² : ὁ Chadwick εἰς τὴν β' ἔκδ. τῶν Documents (σ. 423) γράφει:

«Ἡ χρῆσις τῆς λέξεως αὐτῆς, ὡς προεισαγούσης τὴν δευτέραν καὶ τὰς ἐπομένους παραγράφους ἑνὸς καταλόγου, καθιστᾷ βέβαιον, ὅτι περιέχει ἓνα συνδετικὸν πρόσφυμα (particle). Ὅθεν ὀφείλομεν νὰ ἀναλύσωμεν τὸ o-da-a² ὡς ho d(e) μαζί με ἓνα ἄλλο πρόσφυμα τῆς μορφῆς περίπου* aha, τὸ ὁποῖον δίδει ἐπιτακτικὴν δύναμιν» (σ. 424), ἐρμηνεύεται δὲ τοῦτο καὶ εἰς τὴν πρώτην καὶ εἰς τὴν δευτέραν ἔκδοσιν τῶν Docs. «καὶ ὁμοίως» (σσ. 268, 423, 563).

β) Ἡ ἐνέργεια ἐπιθεωρήσεως ὑπὸ τοῦ A-xo-ta συνάγεται ἐκ τοῦ o-wi-de, τὸ ὁποῖον οἱ V-C διαβάζουν «howide=Ἄττ. ὠδε εἶδεν» (σ. 268), «οὕτως αὐτὸς / αὐτὴ εἶδε (ἐπεθεώρησε, ἤλεγξε;» (σσ. 566, 591, β' ἔκδ.).

γ) Τὸ to-ro-qe-jo-me-nos εἶνε «μέση / παθητικὴ μετοχὴ τοῦ τρέπω, τοῦ ὁποίου τὸ ἐνεργητικὸν τρόπον «turned» ἀπαντᾷται μίαν φορὰν εἰς τὴν Ἰλ. 18. 224. Ἐάν τοῦτο (τὸ to-ro-qe-jo-me-nos) συμφωνεῖ μὲ τὸ A-xo-tas, θὰ πρέπει ἴσως νὰ ληφθῇ ὑπὸ τὴν ἔννοιαν τοῦ τρέπομαι «go on a circuitous journey» (σ. 269), (γυρίζω, τριγυρίζω).

δ) Τὸ *a-ri-sa θεωρεῖται μετοχὴ ἀορίστου, ἀναφερομένη εἰς τὸν A-xo-tas, «ἴσως τοῦ ρήματος ἀρι-(count) (ἀριθμῶ), ἐκ τοῦ ὁποίου παρήχθησαν αἱ λέξεις ἀριθμός, ἀριθμέω καὶ τὸ ὁμηρικὸν ν-ήριτον» (σ. 269), ἐρμηνεύεται δὲ counting (ἀριθμῶν).

ε) Ἄλλὰ τί ἐπρόκειτο ν' ἀριθμῇ ὁ A-xo-tas; Ἔργον τοῦ ἦτο ἢ διαπίστωσης «of the loss», τῆς ζημίας», ὅπως ἐρμηνεύεται ὑπὸ τῶν V-C ἡ λέξις ο-ro-jo (σ. 268), ἐνῶ εἰς τὴν σ. 269 σημειώνουν:

ο-ro-jo: ὁ Palmer διαβάσει *oloio (σπόρος) κριθῆς, παραβάλλον τὸ οὔλαι (*ὄλφαι), Ἀρκ. ὄλοαί, «κριθαὶ θυσίας». Ἄλλαι δυνατότητες εἶνε ὥριοιο (*jor-) «τοῦ ἔτους» ἢ ἡ γενικὴ τοῦ οὐσιαστικοῦ* ὄλος, τὸ ὁποῖον ἀνευρίσκεται ὑπὸ τὸ ὁμηρικὸν ἐπιθετον οὔλος δωρ. ὄλος, καταστρεπτικός» (σ. 269), προστίθεται δὲ ἐν συνεχείᾳ. «Εἰς τὴν τελευταίαν περίπτωσιν ἡ πινακὶς μπορεῖ νὰ καταγράψῃ τὰ ἐμβαδὰ (acreages) τμημάτων τῶν ὡς ἄνω περιοχῶν, τὰ ὁποῖα παρέμειναν ἀκαλλιέργητα ἢ ἀφέθησαν νὰ χειροτερεύσουν.... Ἡ ἐρμηνεία αὕτη εἶναι ἀβεβαία εἰς τὸ ἔπακρον «extremely uncertain» (σ. 269).

Καὶ ὅμως αὐτὴν τὴν «εἰς τὸ ἔπακρον» ἀβεβαίαν ἐκδοχὴν υἱοθετοῦν οἱ V-C εἰς τὴν ἐρμηνείαν των (βλ. § 3), ἀναμινύοντες διὰ τὸν προσδιορισμὸν τῆς κατ' αὐτοὺς «ζημίας» (ἢ ὁποῖα εἰς τὴν πινακίδα ὑπολογίζεται εἰς μονάδας μετρήσεως σπόρου) τὴν ἔννοιαν τοῦ «ἐμβαδοῦ» «acreage» διὰ τῆς ὑπ' αὐτῶν δημιουργουμένης αὐτοτελοῦς φράσεως: «of the loss, so much (acreage of) seed (ἰδεόγραμμα σίτου)...».

Ἡ ἐμπλοκὴ ὀφείλεται βεβαίως εἰς τὸ γεγονός, ὅτι κατὰ τοὺς V-C εἰς τὴν γραμμικὴν B τὸ ἐμβαδὸν ἀγροῦ ὑπολογίζεται βάσει τῆς εἰς σίτον ἀποδόσεώς του (Docs. σ. 267). «Ὁ τύπος to-so-de pe mo (so much seed), γράφει ὁ Chadwick εἰς τὴν δευτέραν ἐκδοσιν τῶν Docs. (σ. 455) «φαίνεται παντοῦ ἄλλοι νὰ ἀναφέρεται εἰς ἔκτασιν γῆς, ὄχι εἰς πραγματικὸν σπόρον» οὕτως ὥστε τὸ ο-ro-jo θὰ πρέπει μᾶλλον νὰ εἶναι περιγραφή τεμαχίου γῆς (plot) ἢ μιᾶς παραχωρήσεως (holding).

Ἄλλὰ εἴτε θεωρηθῇ, ὅτι τὸ ο-ro-jo εἶνε γενικὴ τοῦ ο-ro=ὄλος, ζημία (loss), εἴτε θεωρηθῇ, ὅτι εἶναι ὀνομαστικὴ ο-ro-jo=περιγραφή τεμαχίου γῆς (ἐμβαδόν;), τὸ γεγονός εἶνε, ὅτι ἡ πινακὶς ἐξακολουθεῖ νὰ παραμένῃ ἀκατανόητος.

ε) Ὅσον ἀφορᾷ τὸ ro-ti-ni-ja-we-jo-jo καὶ τὸ Ko-no οἱ V-C σημειώνουν διὰ τὸ πρῶτον: «οὐδεμία ἐξήγησις εἶνε δυνατόν νὰ δοθῇ» (σ. 269) καὶ διὰ τὸ δεύτερον: «Ko-no: δυνατόν «κοινός», ἂν καὶ οἱ ἀριθμοὶ καὶ τὸ εἰσαγωγικὸ ο-da-a μᾶς ἐμποδίζουν νὰ τὸ θεωρήσωμεν ὡς ἓνα σύνολον τῶν προηγουμένων κονδυλίων. Εἰς τὰ κονδύλια αὐτὰ αἱ γενικαὶ⁴ πιθανῶς προσδιορίζουν (qualify) μᾶλλον τὸ «karourans»⁵ παρὰ τὸ ο-ro-jo, ἀλλὰ τὸ «Koι-no μπορεῖ νὰ συμφωνῇ μόνον, ἐάν ἐδῶ εἶνε ἐπιθετον δικατάληκτον, ὅπως εἰς τὸν Σοφοκλῆ, Τραχινίαι 207» (σ. 269).

6. Τὴν πιν. ΠΥ Eq 213 ἀνέγνωσε καὶ ὁ Palmer (βλ. Texts, σ. 217), καθ' ὃν τρόπον πρὸ αὐτοῦ τὴν εἶχον ἀναγνώσει οἱ V-C, ἐπιφυλακτικώτερος ὅμως ἐκείνων ὁ Palmer περιωρίσθη εἰς μερικὰς ἀποσπασματικὰς παρατηρήσεις καὶ εἰς μίαν ἀπόπειραν ἐρμηνείας μέρους μόνον τῆς πρώτης γραμμῆς τῆς.

7. Ὁ Palmer, σχολιάζων τὸ κατὰ V. ἀναγνωσθῆν κείμενον τῆς πινακίδος (βλ. ἀνωτέρω § 2), γράφει (σ. 217): «Ὡς Fi-δε Ἄλξοίτας τροqwe(jo)μενος ἄρουραν Ἄλισας (:).

«Οὕτω (τι) ὁ Α εἶδεν, ὅταν, ἔχων ἀναστρέψει (turned) (δηλαδή καλλιεργήσει (i.e. cultivated) τὴν καλλιεργήσιμον γῆν Ἀλίσας(;)» ἢ «ὅταν, περιερχόμενος (making a tour) τὴν καλλιεργήσιμον ἔκτασιν...».

«Τοῦτο καταγράφει μίαν ἐπιθεώρησιν ὑπὸ τοῦ σημαίνοντος προσώπου a-ko-so-ta (Ἀλξοίτας) ἐν σχέσει μὲ τὸ a-ro-u-ra (καλλιεργήσιμον γῆν). Τὰ ἀτομικὰ χαρακτηριστικὰ (the individual items) δείχνουν ἓνα τοπωνύμιον εἰς τὴν γενικήν⁶, ἀκολουθούμενον ὑπὸ τῆς λέξεως o-ro-jo, ἡ ὁποία κατὰ συνέπειαν ἀπαιτεῖ τὴν γενικήν (which must therefore govern the genitive).

Συμπεραίνομεν, ὅτι ἡ ἐπιθεώρησις ἀφορᾷ τὸ o-ro-jo ἐκάστης ἐκ τῶν κατονομαζομένων τοποθεσιῶν.....».

8. Ποία ὅμως ἡ ἀκριβὴς σημασία καὶ ἡ ἐτυμολογία τοῦ o-ro-jo; Ὁ Palmer (σ. 218) ἀποκρούει τὴν πρότασιν o-ro-jo=οἰρῶν, λέξις κυπριακή, ἡ ὁποία σημαίνει διαμέρισμα (district), καὶ προσθέτει διαπορῶν: «Ἐὰν λάβωμεν κατὰ γράμμα τὴν λέξιν o-wi-de (σημ. o-wi-de=ὥς Fi-δε, εἶδε, ἀνωτέρω § 7), τότε τὸ o-ro-jo μπορεῖ νὰ εἶνε τὸ μέρος, ὅπου ἀποθηκεύεται ὁ σῖτος: ὁ σιτοβολῶν» (σ. 218). Ἀλλὰ κατὰ ποίαν ἀραγε σειρὰν σκέψεων;⁷

9. Τὸ o-da-a² ὁ Palmer ἐρμηνεύει, ὅπως καὶ οἱ V-C (ἀνωτέρω § 4, α).

10. Τὸ to-ro-qe-me-no κατὰ τὸν Palmer «εἶνε μέση μετοχὴ-τροφωέμενος -καὶ σημαίνει «causing to plough up» (δηλ. «προκαλῶν ὁ Ἀλξοίτας βαθεῖαν ἄροσιν, ἀροτριῶν βαθέως). Μία ἄλλη δυνατότης (Docs) εἶνε τοῦτο νὰ ἰσοδυναμῇ μὲ τὸ στροφάομαι....

Τοῦτο θὰ εἶχε τὸ πλεονέκτημα νὰ συνδέεται μὲ τὸ Ku-su-to-ro-pa² ξυστροφά, ἐκ ρίζης stregwh» (σ. 218), θὰ ἐσήμαινε δὲ «εἰς ἓνα γύρον ἐπιθεωρήσεως (on a tour of inspection)... (σ. 459).

11. Εἶνε φανερόν, ὅτι καὶ μετὰ τὰς ἀλληλοσυγκρουόμενας παρατηρήσεις καὶ ἐπεξηγήσεις τῶν V-C, Palmer, ἐκτὸς ἄλλων, κυρίως ἐπὶ τῆς ἐννοίας τοῦ o-ro-jo, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ τὴν λέξιν-κλειδί τῆς ἐγγραφῆς, ἡ πιν. ΠΥ Eq 213 ἐξακολουθεῖ νὰ παραμένῃ ἀκατάληπτος, ὅσον καὶ προηγουμένως.

12. Ἔχω τὴν γνώμην, ὅτι τὴν πλέον ἀντικειμενικὴν κριτικὴν τῶν διαφορῶν ἐκ μέρους ὀπαδῶν τοῦ V. ἀποπειρῶν πρὸς ἀποκρυπτογράφησιν τῆς πιν. ΠΥ Eq 213 συνώψισεν αὐτὸς οὗτος ὁ Chadwick, ὁ ὁποῖος εἰς τὴν δευτέραν ἐκδοσιν τῶν Docs, εἰς τὸ Additional Commentary (σ. 455) γράφει:

«Τὰ μοναδικὰ χαρακτηριστικὰ τῆς πινακίδος αὐτῆς δὲν ἔχουν ἀκόμη διευκρινισθῇ κατὰ τρόπον πειστικόν. Γίνεται γενικῶς δεκτόν, ὅτι τὸ to-ro-qe-jo-me-no εἶνε μία μέση /παθητικὴ μετοχὴ, ἡ ὁποία ἔχει σχέσιν εἴτε μὲ τὸ τρέπω, εἴτε μὲ τὸ στρέφω οὕτως, ὥστε τὰ «εἰς τὴν περιοδείαν τῆς ἐπιθεωρήσεως του» μπορεῖ νὰ εὐρίσκωνται πλησίον τῆς ἀληθοῦς ἐννοίας. Ἀλλὰ τὸ a-ri-sa² παραμένει σκοτεινόν, καί, μολονότι ἡ ὀνομαστικὴ ἐνικοῦ μιᾶς μετοχῆς ἀορίστου εἶνε δυνατὴ, θὰ μπορούσε εὐλόγως νὰ εἶνε αἰτιατικὴ πληθυντικοῦ ἐνὸς ἐπιθέτου, συμφωνοῦντος μὲ τὸ a-ro-u-ra, ἡ ἀκόμη θὰ μπορούσε νὰ εἶνε αὐτὸ τὸ οἰκεῖον, ἔσχατον καταφύγιον, τῶν διαφορῶν ἐρμηνευτῶν, ἓνα τοπωνύμιον. Ἐφ' ὅσον αἱ ἀπομεινύσαι γραμμαῖ, ὅλαι (ἐκτὸς ἴσως τῆς τελευταίας) ἀναφέρονται εἰς τοποθεσίας, ἡ τελευταία ἐξήγησις φαίνεται ἐλάχιστα πιθανή, ἂν καὶ θὰ μπορούσε νὰ ὑπάρχῃ μία περιοχὴ, εἰς τὴν ὁποίαν κεῖνται αἱ εἰδικαὶ τοποθεσίαι. Ἡ ἀντίρρηση εἰς τὴν πρότασιν σχετικῶς μὲ τὸ (counting) (σ. 269) (σημ.: ἀνωτέρω § 4, δ) εἶνε, ὅτι τὸ a² (σημ.: τοῦ a²-ρι-) κανονικῶς χρησιμοποιεῖται μόνον διὰ τὸ ha καὶ δὲν ὑπάρχει τίποτε πού νὰ ὑπαγορεύῃ ἓνα δασὺ πνεῦμα εἰς τὴν λέξιν ἀριθμός· τὸ a² θεωρεῖται πιθανῶς ὡς προθετικόν ὑπὸ τοῦ Chantraine (1968), σ. 109). Ἐν πάσῃ περιπτώσει

φαίνεται, ότι δὲν ὑπάρχει κλασσικὴ ἑλληνικὴ λέξις, ἡ ὁποία ν' ἀνταποκρίνεται εἰς τὴν περίστασιν (to fit the pattern)» (σ. 455).

Περὶ τοῦ ο-ρο-jo δὲν γίνεται πλέον λόγος.

* *

13. Ἐκ τῆς προηγηθείσης συντόμου ἀνασκοπήσεως προκύπτει, νομίζω σαφῶς, ὅτι ὅλαι αἱ ὑπὸ τῶν ὁπαδῶν τοῦ V. καταβληθεῖσαι προσπάθειαι πρὸς ἀποκρυπτογράφησιν τῆς πιν. ΠΥ Εq 213 ἐνανάγησαν. Εἰδικώτερον ἡ ἐπιχειρουμένη ὑπὸ τῶν Docs. ἐρμηνεῖα χωλαίνει ὄχι μόνον ἀπὸ ἀπόψεως γραμματικῆς, συντακτικῆς καὶ ἐτυμολογικῆς, ἀλλὰ κυρίως ἀπὸ ἀπόψεως λογικῆς διαρθρώσεως, πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον ἀποδεικνύει, ὅτι ἡ ἀνάγνωσις ἐπὶ τῆς ὁποίας ἐβασίσθησαν, εἶνε προδήλως ἐσφαλμένη.

14. Ἐχω τὴν γνώμην, ὅτι ἡ πιν. ΠΥ Εq 213 δὲν ἀναφέρεται εἰς ἐπιθεώρησιν ὕψηλῆς προσωπικότητος τοῦ Ἀνακτόρου εἰς διαφόρους γεωγραφικὰς περιοχὰς εἴτε πρὸς διαπίστωσιν ζημιῶν ἐπὶ γαιῶν, αἱ ὁποῖαι παρέμειναν ἀκαλλιεργητοὶ ἢ ἀφέθησαν νὰ χειροτερεύσουν (Docs. σ. 269), εἴτε πρὸς ἔλεγχον τῶν ἀποθηκευμένων εἰς σιτοβολῶνας ποσοτήτων σίτου (Palmer, σ. 218).

15. Κατ' ἐμὲ ἡ πινακὶς διαβάζεται ὡς ἀκολούθως:

1. Ο-νι-δε ε-Fe-σι-κε το-ρο-τε²- jo-χι-μο ε-ρο-γο-λε σα²-ρε-σα²

2. ε-κι-ρι-γι ο-ρο-jo το-σι-δε μι-τα (ἰδεογρ. δημητριακοῦ) 8.

3. Ο-σι²-σα² α-ρε-μο-γε-το ο-ρο-jo το-σι-δε μι-τα (ἰδεόγραμμα δημητρ.) 20.

4. Ο-σι²-σα² Fe-λα-γε ο-ρο-jo το-σι-δε μι-τα (ἰδεόγραμμα δημητριακοῦ) 20.

5. Ο-σι²-σα² πο-τι-σε²-ja-τε-jo-jo ο-ι-μι-ο-jo ο-ρο-jo το-σι-δε μι-τα (ἰδεογρ. δημητρ.) 6.

6. Ο-σι²-σα² Fe-μο ο-ρο-jo το-σι-δε μι-τα (ἰδεογρ. δημητρ.) 40.

Π α ρ α τ η ρ ή σ ε ι ς

1. Ο-νι-δε: κύριον ὄνομα προσώπου, Ὀνίδης (: (ὄνομα βοσκοῦ);).

2. Ε-Fe-σικε= αἰγ-Fe-σή-κης (αἰξ-σηκός), αἰγεςήκης, αἰγοβοσκός (βλ. ἄρθρον μου εἰς Πλάτωνα, 1979 σ. 79).

3. Ε-ρο-γο-λε= εβ-ρο-κο-ρέε, ἐβροκορεῖ, ὄνομ. δυῖκοῦ τοῦ* ἐβροκορεύς, ἕως, συνθέτου ἐκ τοῦ ἔβρος, ου=τράγος καὶ τοῦ κορεύς. Σημαίνει βοσκοὶ τράγων ποιμένες (*ἐβροκορεῖς κατὰ τὸ αἰγικορεῖς=βοσκοὶ αἰγῶν, πρ. σηκοκόροι=καθαρισταὶ σταύλων, ποιμένες). Ἀναφέρεται εἰς τοὺς Τῶρον καὶ Jόχιμον (βλ. κατωτέρω).

4. Το-ρο-τε²-Jo-χι-μο: τρεῖς λέξεις: Το-ρο τε² Jo-χι-μο, Τῶρος καὶ Jόχιμος, ὀνόματα τῶν δύο ἐβροκορέων. Τῶρος=Ταῦρος (πρ. τρῶμα=τραῦμα, θῶμα-θαῦμα, ὠλαξ-αῦλαξ, ὀλιγῶλαξ-ὀλιγαῦλαξ κλπ.): ὄνομα βοσκοῦ ἐκ τοῦ ἀντικειμένου τῆς ἀπασχολήσεώς του (πρ. Ταυρῶ, ὄνομα τῆς Ἀρτέμιδος). Ὀνόματα ποιμένων, συγγενεύοντα ἐτυμολογικῶς μὲ ὀνόματα ζώων, κτηνοτροφῶν καὶ κτηνοτροφικῶν προϊόντων, ἀπαντῶνται καὶ εἰς τὴν πιν. ΠΥ Cn 328, ὅπως Με-ρο=Μή-λων, Μι-λε=Μή-λης (ἐκ τοῦ μήλον, τὸ=πρόβατον), Πο-ρε-Feύς=Πορεύς ἐκ τοῦ πόρις, ιος=δαμάλη, Ε-[ρι]-το=Ἐριθος (ἐκ τοῦ ἔριον), Πι-jo²-Fe=Πυ-ό-ης (ἐκ τοῦ πυός, οὐ=τὸ πρῶτον γάλα μετὰ τὸν τοκετόν, ἰδίως ἀμελγομένων ζώων), συνοδευόμενα ὑπὸ ἰδεογραμμάτων ζώων, καθὼς καὶ εἰς τὴν πιν. ΠΥ Cn 131.8. 9. 11, ἐπίσης συνοδευόμενα ὑπὸ ἰδεογραμμάτων αἰγοπροβάτων, ὅπως Πο-κι-τε=ποκίτης (ἐκ τοῦ πόκος, ὁ=μαλλὶ ζώου ἀκατέργαστον), Πο-Fe-ρο=Πο-ε-ρός (ἐκ τοῦ πόα, ἡ=χορτονομή), Fe-ρο=Ἐρος (ἐκ τοῦ Φέρος, ἔρος, τὸ=ἔριον).

5. Σα²-ρε-σα=σά-ρευ-σαν, τοῦ ρήματος* σαρεύω, παραλλαγῆς τοῦ σαρόω (σαρόω-*σαρεύω κατὰ τὰ ὀρθόω-ὀρθεύω, καρπόω-καρπεύω, ξυλόω-ξυλεύω, κυκλόω-κυκλεύω, χαλκόω-χαλκεύω, τυρόω-τυρεύω κλπ.). Τὸ *σαρεύω (σαρόω) σημαίνει σκουπίζω, καθαρίζω, συνήθως διὰ σαρώθρου. Σα²-ρε-σαν=ἐσάρωσαν.

6. Τὸ ε-κι-ρι-γε εἶνε τοπωνύμιον (εἰς δοτικὴν τοπικὴν: ἐ-κι-ριγῆ), ἀπαντῶμενον εἰς πολλὰς πινακίδας τῆς ΠΥ (πρ. ΠΥ An [427. 2]-610. 7-656. 11. 18-724. 9, Cn 202. 1-608. 8-Jn 310. 1- [693. 1]-725. 23-829. 9, Jo 438. 28, Ma 222. 1 κλπ.). Πιθανῶς τὸ ἐ-κι-ρι-γῆ=ἐ-κυ-λη-γῆ, σύνθετον ἐκ τοῦ ἐκυλος, εἶδος βοτάνης, καὶ τοῦ γῆ, σημαίνει δὲ ἔκτασιν γῆς, καλυπτομένην ὑπὸ ἐκύλου.

Τοπωνύμιον ἐπίσης εἰς δοτικὴν τοπικὴν εἶνε καὶ τὸ ο-σι²-σα² (πρ. ΠΥ Eb 847. 1-901. 1, En 74. 2. 12.21, Eq 146. 1.3.4. 5. 9. 11. κλπ. κλπ.).

7. Τὰ α-ρε-μό-γε-το(ς), Fe-λά-γε(ς), Fer-μό(ς) (ἐρμός) εἶνε κύρια ὀνόματα προσώπων. Πρόσωπον ἐπίσης δηλοῦν αἱ λέξεις πο-τι-σε² -ja-τε-jo-jo τῆς γραμμῆς 5, ἡ ὁποία ἔχει τὴν ἰδίαν δομὴν μὲ τὰς γραμμάς 3, 4, 6 (τοπωνύμιον καὶ πρόσωπον, ἀκολουθοῦμενα ὑπὸ τῶν λέξεων: «ο-ρο-jo το-σι-δε μι-τα» μετὰ ἰδεογράμματος δημητριακοῦ καὶ ἐνδείξεως μετρήσεως σπόρου).

Τὸ πο-τι-σε²-ja-τε-jo-jo (s) εἶνε κύριον ὄνομα προσώπου, μὴ ἀπαντῶμενον εἰς ἄλλην πινακίδα, εἰς πτῶσιν ὀνομαστικὴν, ὅπως τὰ Ἄ-ρε-μό-γε-το(ς), Fe-λέ-γε(ς), Ferμό(ς).

Τὸ ο-ι-μι-ο-jo διαβάζεται ο-ι-μηλ-(F)ορ-jos, ο-ι-μηλ-ου-ρός ἢ ο-ι-μηλ-ω-ρός⁸. Ἡ λέξις εἶνε σύνθετος ἐκ τῶν δις, ὃ καὶ ἡ=πρόβατον, μῆλον, πρόβατον καὶ αἶξ (μῆλα=γίδοπρόβατα, ἐμμηλάδες αἶγες, ὡς δὲ λέων μῆλοισι ἐπελθὼν..... αἶγεσι ἢ ὀίεσι, Ἰλ. 10. 485, γενικῶς μικρὰ κτήνη) καὶ οὖρος ἢ ὄρος=φύλαξ, σημαίνει δὲ φύλαξ αἰγῶν καὶ προβάτων, ἐκ ρίζης For-(βλ. λέξιν οὖρος εἰς Λεξικὸν Liddell-Scott, ἔκδ. Σιδέρη).

8. Ο-ρο-jo=οο-λο-jo, οὐλόjo, οὐλοῦ, γεν. τοῦ* οὐλός. *Οὐλός: παραλλαγὴ τοῦ οὐλή, ἡ, τὸ ὁποῖον σημαίνει κόκκος κριθῆς (πρ. οὐλοχῦται καὶ οὐλαί, αἶ=κόκοι κριθῆς, χυνόμενοι ἐπὶ τοῦ βωμοῦ πρὸ τῆς θυσίας, κατ' ἄλλους ἐπὶ τῆς κεφαλῆς θυσιαζομένου ζώου, οὐλοδοχεῖον=σκεῦος, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἐφυλάσσοντο αἱ ἱεραὶ κριθαί).

Τὸ *οὐλός-οὐλή (κατὰ τὸ φακός-ἡ, κάλαμος-η, σπάρτος-η, μίνθος-η, ἐρέβινθος-η, δάφνος-η, στέφανος-η κλπ.) ὑποθέτω, ὅτι ἦτο εἶδος κριθῆς.

9. Μί-τα=μίταν, αἰτιατικὴ τοῦ *μίτα, ἡ, πιθανῶς παραλλαγῆς τοῦ μίτος, ὃ, τὸ ὁποῖον εἰς τὴν ὀρφικὴν γλῶσσαν ἐσήμαινε σπόρος, ὃ=σπορά, ἡ.

10. Τὸ ρῆμα τῆς γραμμῆς 1 (σα-ρέ-ω) χάριν συντομίας παραλείπεται εἰς τὰς γραμμάς 3, 4, 5, 6, ὑπονοούμενον.

Ἑρμηνεία.

1. Ὁ Ὀνίδης, ὁ αἰγοβοσκός, οἱ Ταῦρος καὶ Ιόχιμος, οἱ ποιμένες, ἐσάρωσαν:
2. Εἰς τὴν Ἑκυληγῆν: οὐλοῦ ἐν ὄλῳ σπόρον (ἰδεόγρ. δημητριακοῦ) βασικὰς μονάδας μετρήσεως 8.
3. Εἰς τὴν Ὅσιαν ὁ Ἀρεμόγετος (ἐσάρωσεν): οὐλοῦ ἐν ὄλῳ σπόρον (ἰδεόγραμμα δημητριακοῦ) βασικὰς μονάδας μετρήσεως 20.
4. Εἰς τὴν Ὅσιαν ὁ Γελάγης (ἐσάρωσεν): οὐλοῦ ἐν ὄλῳ σπόρον (ἰδεόγραμμα δημητριακοῦ) βασικὰς μονάδας μετρήσεως 20.
5. Εἰς τὴν Ὅσιαν ὁ Πο-τι-σε²-ja-τε-jo-jo, ὁ φύλαξ προβάτων καὶ ἀρνιῶν

(ποιμήν) (ἐσάρωσεν): οὐλοῦ ἐν ὄλφ σπόρον (ιδεόγραμμα δημητριακοῦ) βασι-
κάς μονάδας μετρήσεως 6.

6. Εἰς τὴν Ὅσιαν ὁ Ἑρμος (ἐσάρωσεν): οὐλοῦ ἐν ὄλφ σπόρον (ιδεό-
γραμμα δημητριακοῦ) βασικάς μονάδας μετρήσεως 40.

II. Ἡ πινακίς, ὅπως διαβάζεται κατ' ἐμέ, ἀποδίδει κείμενον ὁμαλόν, ἐκ
λέξεων μὲ ρίζας ἑλληνικάς (ἐξαιρέσει ὀνομάτων προσώπων καὶ τοπωνυμίων),
τὸ πληρέστερον τοῦ ὁποίου νόημα, παρὰ τὴν συνεπτυγμένην διατύπωσίν του,
ἀσφαλῶς δὲν διέφευγε τὴν ἀντίληψιν τῶν ἐνδιαφερομένων.

Πράγματι εἰς τὴν πινακίδα μνημονεύονται ἑπτὰ ἄνδρες, ἐκ τῶν ὁποίων οἱ
τέσσαρες ρητῶς χαρακτηρίζονται ὡς ποιμένες-ἕνας* αἰγισήκης, δύο* ἐβρο-
κορεῖς, ἕνας* δῖμηλουρὸς-, ὁ ἕνας μάλιστα ἐξ αὐτῶν μὲ τὸ ποιμενικὸν ὄνομα
Ταῦρος. Πρέπει νὰ δεχθῇ κανεὶς, ἐλλείψει ἀντιθέτου ἐνδείξεως, ὅτι καὶ οἱ ὑπό-
λοιποι τρεῖς ἄνδρες ἦσαν ποιμένες, ἀφοῦ ὅλοι παραλλήλως ἐμφανίζονται ἐπιδι-
δόμενοι εἰς τὸ αὐτὸ ἔργον καὶ κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον.

Κατὰ τὴν πινακίδα οἱ ἑπτὰ ποιμένες «ἐσάρωσαν διὰ σαρώθρου» σπόρους
(κόκκους) κριθῆς καὶ ἐξ αὐτῶν ἕκαστος συνέλεξε τὴν ποσότητα, ἡ ὁποία σημειοῦ-
ται εἰς τὴν πινακίδα. Περισσότεραι λεπτομέρειαι βεβαίως δὲν ἐχρειάζοντο ἀπὸ
ἐκείνους, διὰ τοὺς ὁποίους προωρίζετο ἡ πινακίς, διότι ὅλοι ἐγνώριζον, τί σημαί-
νει καὶ ποῦ γίνεται «σάρωμα σπόρων κριθῆς» ὑπὸ ποιμένων. Ἐγνώριζον, ὅτι
ἐπρόκειτο περὶ ποιμένων, οἱ ὅποιοι πρὸς διατροφήν τῶν ζώων των συνέλεξαν
τοὺς μετὰ τὸ ἀλώνισμα ἀπομείναντας στάχεις καὶ σπόρους, πιθανώτατα κατ'
ἐνάσκησιν ἐθίμου, παρομοίου μὲ ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἐπιζει καὶ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας
εἰς ὄρεινὰς περιοχὰς τῆς Ἑλλάδος καὶ κατὰ τὸ ὁποῖον μετὰ τὴν ἀπομάκρυνσιν
τῆς συγκομιδῆς οἱ ἰδιοκτῆται «ἀνοίγουν» τοὺς ἀγρούς των εἰς τὰ ποιμνία τῶν
πλησιοχώρων κοινοτήτων πρὸς βόσκησιν ἢ ἐπιτρέπουν τὸ «σταχολόγημα» εἰς
τοὺς κατοίκους αὐτῶν.

* * *

Αἱ ἀδυναμίαι τῆς κατὰ V. ἀναγνώσεως καταφαίνονται ἀπὸ τὸ πλῆθος τῶν
ἀμφιβολιῶν, ἀντιφάσεων καὶ ἀποριῶν, τὰς ὁποίας προκαλεῖ ἀνὰ πᾶν βῆμα⁹.

Κατανοεῖται λοιπόν, πόσον ἐπισφαλὴς εἶνε ἡ συνήθεια πολλῶν συγγραφέων,
ἀσχολουμένων μὲ τὴν μελέτην τοῦ Μινωικοῦ καὶ Μυκηναϊκοῦ Πολιτισμοῦ,
οἱ ὅποιοι πιστεύουν εἰς τὴν θεωρίαν τοῦ Ventris ὡς εἰς ἀλήθειαν ἐξ ἀποκαλύψεως,
ἀνεπίδεκτον ἀμφισβητήσεως, καὶ εἰς τὰ Documents ὡς Ἱερὰν Γραφήν, ἐπὶ τῆς
ὁποίας βασίζονται ἀνεξετάστως.

Τοὺς κινδύνους ἐκ τῆς ἀντεπιστημονικῆς αὐτῆς τακτικῆς ὀρθῶς, νομίζω,
τονίζει ἡ Emily Vermeule εἰς τὸ βιβλίον της «Greece in the Bronze Age (Chi-
cago and London, 1972, σ. 244-254), εἰς τὸ ὁποῖον (σ. 254), μετ' ἐμπεριστατωμένην
κριτικὴν τῆς θεωρίας τοῦ V., ἐν κατακλείδι ἐπάγεται:

«..... Τείνει κανεὶς νὰ βεβαιώσῃ ρητῶς, ὅτι ἡ γραμμικὴ B δὲν πρέπει νὰ
ἐκλατκευθῇ ἀπὸ τώρα. Ἀπὸ πολλῶν ἀπόνψεων ὁ μελετητής, ὁ ὁποῖος δὲν γνωρί-
ζει τίποτα τὸ εἰδικόν, εὐρίσκεται εἰς καλλιτέραν θέσιν ἀπὸ ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος
ὁμιλεῖ πολὺ εὐκόλα περὶ Αἰγέως τοῦ Κρητὸς¹⁰ ἢ περὶ τῶν κωπηλατῶν, οἱ ὅποιοι
πηγαίνουν εἰς τὸ Pleuron¹¹, καὶ ἀπὸ τὰ σκιώδη αὐτὰ στοιχεῖα κατασκευάζει εὐρείας
εἰκόνας περὶ τοῦ ἐμπορίου μὲ τὴν Κρήτην καὶ περὶ τῆς Δωρικῆς ἐπιδρομῆς.
Πράγματι ἡ γραμμικὴ B εἶνε ὀλιγώτερον καλῶς γνωστὴ ἀπὸ τὴν Ἑτρουσκικὴν,
τὴν ὁποίαν κανεὶς δὲν ἰσχυρίζεται, ὅτι μεταφράζει κατὰ τρόπον ἀξιοπίστον».

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Τὰς προσπάθειάς μου πρὸς ἀποκρυπτογράφησιν τῆς γραμμικῆς Β ἐκθέτω εἰς τὰς μελέτας μου «Ἡ Μινωϊκὴ γραφὴ εἰς τὰς πινακίδας τῆς Πύλου», Ἀθήναι 1976, «Ἀποκρυπτογράφησις τῆς γραμμικῆς Β- μέθοδος καὶ ἐφαρμογαὶ τῆς», Ἀθήναι 1987, καθὼς καὶ εἰς τὰ ἄρθρα μου «Ἐπὶ τῆς ἀποκρυπτογραφήσεως τῆς γραμμικῆς Β», ΠΛΑΤΩΝ, 1970, σ. 73 ἐπ.) «Ἐργάτιδες εἰς τὰς πινακίδας ΠΥ Αα καὶ Αβ, ΠΛΑΤΩΝ, 1986, σ. 40 καὶ ἐπ. Βλ. ἐπίσης κριτικὴν ἐπὶ θεωρίας τοῦ Ventris εἰς δοκίμιόν μου ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἀπεκρυπτογράφησεν ὁ Ventris τὴν γραμμικὴν Β;», Ἀθήναι, 1984.

2. Βλ. Μ. Ventris and J. Chadwick: Documents in Mycenaean Greek, 1959, σ. 268, β' ἐκδ. ὑπὸ J. Chadwick, 1973, σσ. 268, 458 (Docs.), L.R. Palmer: The Interpretation of Mycenaean, Greek Texts, 1963. σ. 217.

3. Παραθέτω τὰς δύο πρώτας γραμμάς τῆς ἀγγλικῆς μεταφράσεως: «Thus Axotas has observed on his tour of inspection, counting the corn-lands of A-ke-re-wa; of the loss, so much (acreage of) seed 960 l. wheat» (Docs. σ. 268).

4. Ἐννοοῦν τὰ a-ke-re-wa, e-ri-no-wo-to, ko-tu-wo, o-te-pe-jo· διὰ τὸ Ko-tu-wo βλ. τὴν λέξιν εἰς τὸ γλωσσάριον τῶν Docs (σ. 557).

5. Τὸ a-rou-rans ὑποτίθεται, ὅτι εἶνε ἀρχαιοτάτη αἰτιατικὴ θηλ. πρωτοκλίτου εἰς -α (κατάληξις-ανς, βλ. Ι. Σταματάκου: «Ἱστορικὴ Γραμματικὴ τῆς Ἀρχ. Ἑλληνικῆς» 1949, σ. 123).

6. Ἐννοεῖ τὸ a²-ri-sa, τὸ ὅποιον ἐρμηνεύει Ἀ-λί-σας(;) εἰς τὴν γενικὴν (τὸ* a-ri-sa κατὰ V-C=a-ri-sas (counting), μετοχὴ τοῦ ρήματος α-ρι-, εἰς τὴν ὀνομαστικὴν, βλ. ἀνωτέρω § 4, δ.

7. Ἀπὸ τὸ ἔργο τῆς L. Baumbach: Studies in Mycenaean Inscriptions and Dialect, 1953-1964, Roma 1969, σ. 201 προκύπτει, ὅτι διὰ τὸ o-ro-jo ἀπὸ τοὺς ὁπαδοὺς τῆς θεωρίας τοῦ V. ἔχουν προταθῇ καὶ αἱ ἀκόλουθοι ἐρμηνεῖαι: o-ro-jo= Oroion=καλλιεργήσιμος γῆ, Oroion (ἐκ τοῦ *Orow-Yon)=ἐδαφος, Orjon=οἰρών, Oloio=κέγχρος, εἰς τὴν γενικὴν, Oroio=φύλαξ, εἰς τὴν γενικὴν, Oroio=ἐπαρχία, εἰς τὴν γενικὴν. Πλήρης ἀβεβαιότης!

8. Ὁ φθόγγος-ι τῆς γραμμικῆς Β ἐξειλίχθη εἰς-η τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς, βλ. μελέτην μου 1976, σ. 18, τὸ λF>λ βλ. M. Lejeune: Phonétique historique du Mycénien et du Grec Ancien, § 159, 332, 1. Σταματάκου: Ἱστορικὴ Γραμματικὴ τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς, 1949, σελ. 86.

Τὸ σύμπλεγμα -οργ εἰς τὴν ἀρχαίαν ἑλληνικὴν ἐγένεν -οур ἢ -ωρ: ἐκπτώσις τοῦ ἡμιφώνου -j μετ' ἀναπληρωματικῆς ἐκτάσεως τοῦ -ο εἰς -ου (ἰων.-ἄττ.) ἢ -ω (δωρ.), βλ. Lejeune § 155 ἐν τέλει, σ. 156, § 229, σ. 222, Σταματάκου σ. 72, 487.

9. Ἐνδεικτικῶς σημειῶνω τοιοῦτου εἶδους ἐνδιαφερούσας περιπτώσεις εἰς τὸ δοκίμιόν μου «Ἀπεκρυπτογράφησεν ὁ Ventris τὴν γραμμικὴν Β;», σσ. 32-50.

10-11, Ὑπαινίσσεται τὰ γραφόμενα εἰς τὰ Docs. (σσ. 336, 498) ἐν σχέσει μὲ τὴν πινακίδα ΠΥ Τα 641 καὶ εἰς τὰ Docs, σσ. 138, 185 ἐν σχέσει μὲ τὴν ΠΥ Αη 1.

ΑΡΧΑΙΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΣΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Θέλω νὰ πιστεύω πὼς μὲ μιὰ καλύτερη ἐκπαίδευση μποροῦν τὰ παιδιὰ ἀπὸ 10 - 12 ἐτῶν (τὰ χρόνια τὰ πιὸ κατάλληλα γιὰ ἐκμάθηση μιᾶς γλώσσας) θὰ ἀρχίσουν νὰ διαβάσουν ἀπλὴ χρηστομάθεια καὶ κείμενα καὶ ἀπὸ τὰ τέσσερα Εὐαγγέλια. Ἀκόμη περισσότερη θὰ εἶναι ἡ ἐκμάθηση τῆς ἀρχαίας στὰ γυμνάσια.

Κων. Τσάτσος, «Πνευματικὸ Καταπίστευμα»